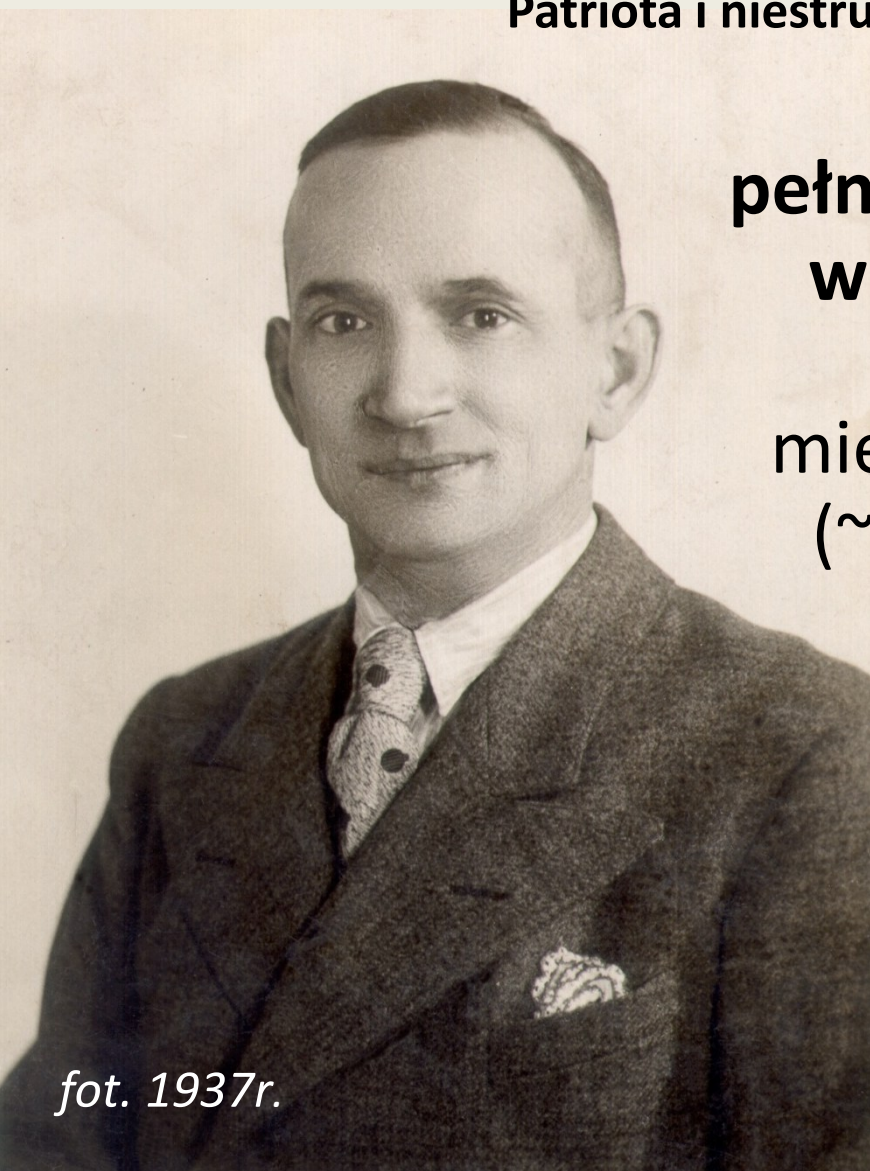

Zygmunt Wejchan (1893 – 1937)

powstaniec wielkopolski

Patriota i nieustrudzony społecznik!

fot. 1937r.

pełnił funkcję wójta
w Starogrodzie
w okresie
międzywojennym
(~1924 – 1937)

Założyciel
i prezes
Kasy Stefczyka
w Starogrodzie

Dzięki uprzejmości pani **Hanny Wejchan-Kozielewskiej**, wnuczki **Zygmunta Wejchana**, która udostępniła nam materiały (biogram, fotografie i informacje rodzinne), przedstawiamy sylwetkę ważnej dla starogrodzkiej społeczności postaci związanej z historią Starogrodu. Bardzo dziękujemy pani Hannie za życzliwość.

Zygmunt Wejchan - rodzina

ur. 04.04.1893 w Kołdrąbiu k/Janowca,
zm. 01.08.1937 w Świeciu

ojciec Zygmunta

- **Władysław** (1855-1901),

matka - **Antonina** z Pławińskich
rodzina nauczycieli

Antoni Wejchan

(**brat** Zygmunta Wejchana)
z żoną Zofią z domu Niewęglowską

Zygmunt Wejchan
fot. 1916r.

Zbigniew Wejchan,
syn Zygmunta.

(inż. mech)

Od czasu wojny do
końca życia mieszkał
w Poznaniu.

Danuta Pszeniczna z domu
Wejchan, córka Zygmunta.
Mieszkała w Brzozowie.
Oba zdjęcia zrobione
krótco po wojnie.

Zygmunt Wejchan – służba wojskowa,

gdy wybuchło powstanie wielkopolskie współdziałał
z kpt. J. Tomaszewskim.

Uczestniczył w zajęciu stacji lotniczej w Poznaniu na Ławicy, a także
jako adiutant kpt. Tomaszewskiego w walkach pod Szubinem.

W kwietniu 1919 wyjechał na front litewsko-białoruski
z Poznańskim Ochotniczym Batalionem Śmierci.

*W Damasławku
w czasie Powst.
Wielkopolskiego.
Zygmunt Wejchan
pierwszy
z prawej,
w środku
kpt. Jan
Tomaszewski*

*Zygmunt Wejchan (po prawej stronie)
w czasie Powst. Wielkopolskiego
w Damasławku k/Żnina 1918r.*

*Zygmunt Wejchan
w mundurze POW
(Polska Organizacja
Wojskowa)*

*Zygmunt Wejchan
w mundurze
Poznańskiego
Ochotniczego
Batalionu
Śmierci
1919r.*

z biogramu ...

WEJCHAN Zygmunt (1893–1937), uczestnik walk na froncie pñ., por. Wojska Polskiego. Urodził się 4 kwietnia 1893 r. w miejscowości Kołdrab (k. Janowca), w rodzinie nauczyciela Władysława i Antoniny z Pławińskich. Po ukończeniu gimnazjum (1914) wcielony został do armii niemieckiej. Początkowo służył w 6 Pułku Grenadierów, później jako tłumacz w sztabie dowódcy wojsk niemieckich na Bałkanach. Zdemobilizowany w końcu listopada 1918 r., przybył do Poznania. Po wybuchu powstania współdziałał z J. Tomaszewskim (zob.) w formowaniu baonu piechoty w Poznaniu. Brał udział w zajęciu stacji lotniczej na Ławicy (z 5 na 6 I 1919), a następnie w walkach pod Szubinem. Jako adiutant J. Tomaszewskiego walczył na odcinku szubińskim frontu pñ. W kwietniu 1919 r. z Poznańskim Ochotniczym Batalionem Śmierci wyjechał na front litewsko-białoruski. W 1920 r. oddelegowano go do Bukaresztu w charakterze zastępcy wojskowego, gdzie przebywał do 1923 r.

Zygmunt Wejchan – małżeństwo

Maria Bromberek
i Zygmunt Wejchan
w dniu zaręczyn
1919r.

Maria Wejchan
z domu
Bromberek
(1893-1939)

Maria i Zygmunt – razem przez życie

Zdjęcie ślubne **Marii Bromberek**
i Zygmunta Wejchana (03.1920r.)
Ślub w katedrze św. Jana
w Warszawie.

PROBOSZCZ

RZYMSKO-KATOLICKIEJ PARAFJI

ŚWIĘTEGO JANA Chrzc.

W WARSZAWIE.

Wiadomo czynimy, iż w Księgach Urzędnika Stanu Cywilnego tej-że parafji, znajduje się w 1. 920 roku pod № 100 następujący

Akt ślubny

Dziś się w Warszawie w parafji Świątelnego Jana, dnia dwudzi-
stego siódmego Marca tysiące dziewięćset dwudziestego roku o godzinie
czwartej po południu, Wiadomo czynimy, że w obecności świadków
Józefa Kłosa, i Rudolfa Kichńskiego, pełnomocnych siewantów Wo-
jaskich w Warszawie zamieszkałych, w dniu dzisiejszym w kościele
tutejszym zawarto zostało religijne małżeństwo między: Zygmun-
tem Stanisławem Wejchan, kawalerem, zastępcą Szaszy wojskowej
w Bukarescie, lat dwudzieścia siedem mającym, urodzonym w pa-
rafji Koldrąg, synem Władysława i Antoniny z Pławieńskich mał-
żonkiew Wejchan, zamieszkałym chwilowo w Warszawie w hotelu Tra-
kowski, a Marianną Bromberg, panną, trzy rodziców, lat dwa-
dzieścia sześć mającą, urodzoną w Poznaniu w parafji Świątelnego Marii
Magdaleny, córka Józefa i Barbary z domu Klimke małżonkiew Bro-
berg, zamieszkałą w Poznaniu przy ulicy Wielkiej-Garbary pod nu-
merem pięćdziesiętym trzecim w parafji Świątelnego Marii Magdaleny. Ma-
łżeństwo to, niepoprzedziły żadne zapowiedzi. Nowożeńcy oświadczyli, że
umowę przedślubną między sobą nie zawarli. Świątek niniejszy poślubił
ślawnym został przez niego podpisanego Księdza miejscowego Proboszcza
na mocy upoważnienia wydanego przez Księdza Proboszczę parafji Świątelnego
Marii Magdaleny w Poznaniu z dnia dwudziestego trzeciego Marca roku bieżącego.
Akt ten po przeczytaniu, przez Nas, nowożeńców i świadków podpisany został. -
podpisem. Ks. Dr. R. Niemcewicz, Zygmunt Stanisław Wejchan, Marija Bromberg, J. Kłosa
R. Kichński.

Wypis niniejszy z oryginalnem zgodny

Warszawa dnia 4 października 1921 roku

za Proboszcza

[Signature]

z biogramu ...cd

W tym samym roku przeniesiony został do rezerwy. Mieszkał w Poznaniu, a od 1924 r. w miejscowości Kałdus (pow. Chełmno) na Pomorzu, gdzie objął gospodarstwo rolne. Działał w organizacjach społecznych, z wyboru pełnił funkcję wójta w Starogardzie. Zmarł 1 sierpnia 1937 r. w Świeciu, a spoczywa na cmentarzu w Starogardzie. Związek małżeński zawarł z Marianną Bromberek i miał syna Zbigniewa (1921) oraz córkę Danutę (1922–1982).

Uwaga! Błąd literowy, oczywiście chodzi o Starogród.

CAW, Teczka Akt Personalnych; Ankieta i materiały zebrane przez inż. Z. Wejchana; AP Poznań, ZBoWiD, t. 378; J. Tomaszewski, *Walka o Noteć*, Poznań 1930, s. 28, 39, 52, 103; *Bój o Szubin* (wg indeksu).

Bogusław Polak

Zygmunt Wejchan – praca i rodzina

Zygmunt Wejchan
za kierownicą.
Z tyłu z żoną Maria
i siostra Aniela.
Bukareszt

Zygmunt Wejchan
z żoną Marią .
Bukareszt 1921r.

Rodzina pp.Wejchanów
w Poznaniu w Parku Wilsona.
Dzieci starszy Zbigniew,
młodsza Danuta.
Ta górka z kamieniami
w parku istnieje
niezmieniona do dziś.

Zygmunt Wejchan z synem
Zbigniewem na kolanach.
Od lewej stoi żona Maria obok
siostra Aniela. 1922r.

Zygmunt Wejchan – Kałdus, Starogród

**W roku Zygmunt Wejchan 1924 osiedlił się
w miejscowości Kałdus koło Chełmna, działał
w organizacjach społecznych, pełnił funkcję wójta w Starogrodzie.
Był założycielem i prezesem Kasy Stefczyka w Starogrodzie.**

*Przed domem w Kałdusie. W środku siedzi Zygmunt Wejchan
obok stoi żona Maria.*

Dom pp.Wejchanów znajdował się przy szosie ze Starogrodu do Brzozowa po lewej stronie.

Gospodarstwo po 1939r. zajęli Niemcy. Wdowa Maria Wejchan została wraz synem Zbigniewem aresztowana w pierwszych dniach września 1939r. przez niemiecką żandarmerię polową i osadzona w więzieniu w Chełmnie. Z więzienia przewieziona i zamordowana w Klamrach k/Chełmna.

Przed domem w Kałdusie - 1936r.

Po lewej w białych skarpetach i w pumpach siedzi Zygmunt Wejchan, obok żona, z przodu dzieci Danuta i Zbigniew.

Jedno z nielicznych zdjęć domu pp.Wejchanów w Kałdusie. Z tyłu w wolancie siedzi siostra Zygmunta Lucyna, na koźle z tyłu córka Danuta.

Zygmunt Wejchan zmarł 1 sierpnia 1937 w Świeciu

Zygmunt Wejchan

fot. 24.02.1937r. - ostatnie zdjęcie

Zygmunt Wejchan ciężko chorował.
Reumatyzm zaatakował serce.

**Spoczywa na cmentarzu
w Starogrodzie.**

Zygmunt Wejchan

ur. 4.4.1893 w Koldrąbju w Wielkopolsce. Oficer - powstaniec wielkopolski. Z-ca Attaché wojskowego RP w Rumunii. Założyciel i prezes Kasy Stefczyka w Starogrodzie oraz Spółdzielni Mleczarskiej w Chełmnie. Długoletni wójt starogrodzki. Społecznik i patriota.

*na fot: Zbigniew Wejchan
z żoną Barbarą i córką Hanną
w Starogrodzie przy grobie
Zygmunta Wejchana.
fot. lata 90 ub. wieku*

Maria Wejchan rozstrzelana przez Niemców
(prawdopodobnie 15 października 1939r.).

**Pochowana w zbiorowej mogile
w Klamrach k/Chełmna**

Ku pamięci

Marii Wejchan

żony Zygmunta, ur. 13.6.1893 w Poznaniu. Działaczka społeczna, założycielka i przewodnicząca Kół Gospodyń Wiejskich. Odznaczona Krzyżem Zasługi. Aresztowana 13.9.1939 i rozstrzelana przez Niemców w lesie w Klamrach. Miejsce pochówku nieznane. Oddała życie za Polskę.

*na fot: Zbigniew Wejchan
z żoną Barbarą
i córką Hanną w Klamrach
(prawdopodobne miejsce
rozstrzelania Marii Wejchan,
żony Zygmunta).
fot. lata 90 ub. wieku*

Opracowała dla zachowania pamięci o ważnej
dla Starogrodu osobowości, jaką z pewnością jest
ś. p. Zygmunt Wejchan – wójt Starogrodu w I poł. XX w.
dzięki życzliwości rodziny i udostępnieniu informacji
Krystyna Iwańska, A.D. 2020

